

te esse non credas. De ipsa quippe legitur in Litteris sanctis : « Numquid non tentatio est vita humana super » terram¹? » Proinde quoniam semper, quandiu es in hoc corpore, necessarium est tibi in oratione dicere quod Dominus docuit : « Dimitte nobis debita nostra, sicut et » nos dimittimus debitoribus nostris²; memento cito ignoscere, si quis in te peccaverit, et a te veniam postulerit, ut veraciter possis orare, et peccatis tuis veniam valeas impetrare. Hæc dilectioni quidem tuæ festinanter scripsi, quoniam me festinatio perlatoris urgebat. Sed Deo gratias ago, quoniam bono desiderio tuo qualitercumque non defui. Semper te misericordia Dei protegat, domine eximie, et merito insignis atque honorabilis fili.

EPISTOLA CXC³.

Domino beatissimo, et sincera dilectione desiderabili fratri et coepiscopo OPTATO, AUGUSTINUS in Domino salutem.

Optato demonstrat quid de animæ origine certum sit, quid merito vocetur in dubium, satagendumque esse hæc in questione ut salva sit imprimis fides, qua credimus neminem nasci ex Adam nisi vinculo damnationis obstrictum, neminemque inde liberari nisi renascendo per Christum.

I. QUAMVIS tuæ sanctitatis nullas ad me ipsum datas acceperim litteras; tamen quia illæ, quas ad Mauritaniam Cæsariensem misisti, me apud Cæsaream præsentem vene-

¹ Job. xvii, 1. — ² Matth. vi, 12. — ³ Alias clvii. quæ autem 190 erat, nunc in Appendice Benedict. est 9. — Scripta paulo post medium an. 418.

runt, quo nos injuncta nobis a venerabili papa Zosimo apostolicæ Sedis episcopo ecclesiastica necessitas traxerat: factum est ut ea, quæ scripsisti, etiam ipse perlegerem, tradente mihi eandem Epistolam tuam famulo Dei sancto Renato, in Christo nobis fratre charissimo; quo petente, et mihi licet aliis occupato vehementer instante, ad ea sum respondere compulsus. Accessit huc etiam alterius sancti et cum debito honore nominandi fratris nostri, et quantum ab illo comperi, necessarii tui Muresis, cum in supra dicto oppido remoraremur, adventus; qui mihi retulit etiam sibi missas de hac re litteras venerationis tuæ, et me de hac ipsa quæstione consuluit, ut quid inde sentirem, vel meis vel suis rescriptis ad te faceret pervenire: « Utrum scilicet animæ ut corpora propagatione nascantur, sintque ex illa una quæ primo homini creata est: an Creator omnipotens, qui utique usque nunc operatur, sine ulla propagatione novas faciat singulis proprias. »

II. De qua re antequam aliquid admoneam sinceritatem tuam, scire te volo, in tam multis opusculis meis nunquam me fuisse ausum de hac quæstione definitam proferre sententiam, et impudenter referre in litteras ad alios informandos, quod apud me non fuerit explicatum. Quorum autem rerum atque causarum consideratione permover, ut in neutram assertionem meus inclinetur assensus, sed adhuc inter utramque disceptem, nimis longum est hac Epistola expromere; nec tam necessarium, ut hoc omisso non possit de hac quæstione quod satis est disputari, etsi non ad auferendam cunctationem, certe ad cavendam temeritatem.

III. Illud enim ubi vel maxime fides christiana consistit, quod « Per hominem mors et per hominem resurrectio mortuorum: sicut enim in Adam omnes moriun-

» tur, ita et in Christo omnes vivificabuntur¹: » et quod, « Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, et per peccatum mors: et ita in omnes homines mors pertransiit in quo omnes peccaverunt²: » et quod, « Judicium quidem ex uno in condemnationem: » gratia autem ex multis delictis in justificationem vitæ³: » et quod, « Per unius delictum in omnes homines ad condemnationem, et per unius justificationem in omnes homines in justificationem vitæ⁴: » et si qua alia testimonia declarant neminem nasci ex Adam, nisi vinculo delicti et damnationis obstrictum, neminemque inde liberari nisi renascendo per Christum: tam inconcusse tenere debemus, ut sciamus eum qui hoc negaverit, nullo modo ad Christi fidem, et ad eam, quæ per Christum datur pusillis et magnis, Dei gratiam pertinere. Unde si origo animæ lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non est. Neque enim in Christum credimus ut nascamur, sed ut renascamur quomodocumque nati fuerimus.

IV. Hactenus autem dicimus sine periculo latere animæ originem, ut non tamen eam partem Dei esse credamus, sed creaturam. Nec de Deo natam, sed ab illo factam, atque in ejus genus adoptandam mirabili dignatione gratiæ, non parili dignitate naturæ. Nec eam corpus esse, sed spiritum; non Creatorem utique, sed creatum. Nec ideo venisse in hoc corpus corruptibile quo gravatur, quod ad illud eam vitæ in coelestibus vel in quibuslibet aliis partibus mundi antea male gestæ merita compulerint. Nondum enim natos Apostolus, cum de Rebecca geminis loqueretur, nihil egisse dicit boni vel mali⁵; ut non ex operibus, quibus nullis alter distinguebatur ab altero,

¹ 1 Cor. xv, 21. — ² Rom. v, 12. — ³ Ibid. 16. — ⁴ Ibid. 18. — ⁵ Id. ix, 11.

sed ex vocante diceretur, minori servitutum esse majorem.

V. His igitur firmissime constitutis, si tam reconditum atque abditum est in occultis operibus Dei, ut nec Scripturarum divinarum manifesto eloquio declaretur, utrum propterea nihil boni vel mali nondum nati egisse credendi sint, quia non ex aliis propagatas, sed mox ex nihilo creatas animas singuli accipiunt; an quia cum essent originaliter in parentibus, adhuc ipsi nulli erant qui suas et proprias vitas agerent: illa tamen sit fides salva, qua credimus nullum hominum, sive majoris, sive parvulæ quamlibet et recentis ætatis liberari a contagione mortis antiquæ et obligatione peccati, quod prima nativitate contraxit, nisi per unum mediatorem Dei et hominum, hominem Christum Jesum¹.

VI. Cujus hominis ejusdemque Dei saluberrima fide, etiam illi justii salvi facti sunt, qui priusquam veniret in carne, crediderunt in carne venturum. Eadem namque fides est et nostra et illorum, quoniam hoc illi crediderunt futurum, quod nos credimus factum. Unde dicit apostolus Paulus, « Habentes autem eundem Spiritum » fidei, secundum quod scriptum est: Credidi, propter » quod locutus sum, et nos credimus, propter quod et » loquimur². » Si ergo eundem Spiritum fidei et illi habebant, qui venturum in carne Christum prænuntiaverunt, quem etiam illi qui eum venisse nuntiarunt, sacramenta esse potuerunt pro temporum diversitate diversa, ad unitatem tamen ejusdem fidei concordissime recurrentia. Scriptum est in Actibus Apostolorum loquente apostolo Petro, « Nunc ergo quid tentatis Deum imponere jugum supra collum discipulorum, quod neque » patres nostri, neque nos portare potuimus? sed per

¹ 1 Tim. ii, 5. — ² 2 Cor. xv, 13, et Psal. cxv, 1. — Ibid.

» gratiam Domini Jesu credimus nos salvos fieri, quem-
» admodum et illi¹.» Si ergo et illi, id est, patres portare
jugum Legis veteris non valentes, per gratiam Domini
Jesu salvos se fieri crediderunt, manifestum est quod hæc
gratia etiam antiquos justos vivere fecit ex fide, « Justus
» enim ex fide vivit².

VII. Lex autem subintravit ut abundaret delictum³;
ut superabundaret gratia, per quam sanaretur delicti
abundantia. Si enim data esset Lex quæ vivificare posset,
omnino ex Lege esset justitia⁴. Cui tamen bono Lex data
sit, consequenter adjunxit dicens, « Sed conclusit Scrip-
» tura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu
» Christi daretur credentibus⁵.» Danda itaque fuerat
Lex, quæ manifestius sibi ipsum ostenderet hominem,
et superbus animus humanus a se ipso se posse esse jus-
tum putaret, et ignorans Dei justitiam⁶, id est, quæ
homini ex Deo est, et suam volens constituere, id est,
quasi suis viribus partam, justitiæ Dei subjectus non
fieret. Oportebat itaque ut addito mandato, cujus vox
est, « Non concupisces⁷;» superbo peccatori etiam
prævaricationis crimen accederet; atque ita gratiæ me-
dicinam non sanata per Legem, sed convicta infirmitas
quæreret.

VIII. Proinde cum omnes justus, hoc est, veraces Dei
cultores, sive ante incarnationem, sive post incarnatio-
nem Christi, nec vixerint, nec vivant, nisi ex fide incar-
nationis Christi, in quo est gratiæ plenitudo, profecto
quod scriptum est, « Non esse aliud nomen sud coelo, in
» quo oportet salvos fieri nos⁸, » ex illo tempore valet ad
salvandum genus humanum, ex quo in Adam vitiatum
est genus humanum. « Sicut enim in Adam omnes mo-

¹ Act. xv, 10. — ² Rom. i, 17. — ³ Id. v, 20. — ⁴ Galat. iii, 2. —
⁵ Ibid. — ⁶ Rom. x, 3. — ⁷ Exod. xx, 15. — ⁸ Act. iv, 12.

» riuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur¹.» Quia
sicut in regno mortis nemo sine Adam, ita in regno vitæ
nemo sine Christo. Sicut per Adam omnes injusti, ita per
Christum omnes justus homines. Sicut per Adam omnes
mortales in poena facti sunt filii sæculi, ita et per Chris-
tum omnes immortales in gratia fiunt filii Dei.

IX. Cur autem creentur etiam illi, quos Creator præ-
scribit ad damnationem non ad gratiam pertinere, beatus
Apostolus tanto succinctiore brevitate, quanto majore
auctoritate commemorat. « Deum, enim dicit, volentem
» ostendere iram, et demonstrare potentiam suam attu-
» lisse in multa patientia vasa iræ, quæ perfecta sunt in
» perditionem, et ut notas faceret divitias gloriæ suæ in
» vasa misericordiæ². » quem superius dixerat tanquam
figulum luti lex eadem massa facere, « Aliud vas in ho-
» nonorem, aliud in contumeliam. » Merito autem vide-
retur injustum, quod fiunt vasa iræ ad perditionem, si
non esset ipsa universa ex Adam massa damnata. Quod
ergo fiunt inde nascendo vasa iræ, pertinet ad debitam
pœnam. Quod autem fiunt renascendo vasa misericor-
diæ, pertinet ad indebitam gratiam.

X. Ostendit ergo Deus iram suam, non utique animi
perturbationem, sicut est quæ ira hominis nuncupatur,
sed justam fixamque vindictam, quia de stirpe inobe-
dientiæ ducitur propago peccati atque supplicii. « Et
» homo natus ex muliere, sicut in libro Job scriptum
» est, brevis est vitæ et plenus iracundiæ³. » Ejus enim
rei vas est, qua plenus est: unde iræ vasa dicuntur. Os-
tendit et potentiam suam, qua bene etiam utitur malis,
multa illis naturalia et temporalia bona largiens, eorum-
que malitiam ad exercendos et comparatione admonen-
dos bonos accommodans, ut in eis discant agere gratias

¹ 1 Cor. xv, 22. — ² Rom. ix, 22. — ³ Job. xiv, 1, juxta lxx.

Deo, quod ab eis, non suis meritis, quæ in eadem massa paria fuerunt; sed illius miseratione discreti sunt. Quod maxime apparet in parvulis, de quibus, cum per Christi gratiam renascuntur, et istam vitam in illa tenera ætate finientes in æternam transeunt et beatam, dici non potest quod libero discernuntur arbitrio ab aliis infantibus, qui sine hac gratia in ipsius massæ damnatione moriuntur.

XI. Si autem hi soli crearentur ex Adam, qui essent per gratiam recreandi, et præter illos, qui in Dei filios adoptantur, nulli alii homines nascerentur, lateret beneficium, quod donaretur indignis; quia nullis ex eadem damnabili stirpe venientibus debitum supplicium redderetur. Cum vero attulit in multa patientia vasa iræ, quæ perfecta sunt in perditionem, non solum ostendit iram et demonstravit potentiam suam redhibendo vindictam, et bene utendo non bonis, sed etiam notas fecit divitiarum gloriæ suæ in vasa misericordiæ. Ita enim quid præstetur sibi discit gratis justificatus, dum non suo merito, sed gloria largissimæ Dei misericordiæ discernitur a damnato, cum quo eadem justitia fuerat et ipse damnandus.

XII. Tam multos autem creando nasci voluit, quos ad suam gratiam non pertinere præscivit, ut multitudine incomparabili plures sint illis, quos in sui regni gloriam filios promissionis prædestinare dignatus est: ut etiam ipsa rejectorum multitudine ostenderetur, quam nullius momenti sit apud Deum justum quantalibet numerositas justissime damnatorum. Atque ut hinc quoque intelligant qui ex ipsa damnatione redimuntur, hoc fuisse debitum massæ illi universæ, quod tam magnæ parti ejus redditum cernerent, non solum in eis, qui originali peccato multa addunt malæ voluntatis arbitrio, verum etiam in tam multis parvulis, qui tantummodo vinculo

peccati originalis obstricti, sine gratia Mediatoris ex hac luce rapiuntur. Tota quippe ista massa justæ damnationis reciperet debitum, nisi ex ea faceret non solum justus, sed etiam misericors figulus alia vasa in honorem secundum gratiam, non secundum debitum; dum et parvulis subvenit, quorum nulla merita dici possunt, et majores prævenit, ut habere aliqua merita possint.

XIII. Quæ cum ita sint, si assertio tua non eo tendit, ut novas animas dicas propter innocentiam novitatis suæ, ante quam ad peccandum libero utantur arbitrio, damnationi originali obnoxias esse non posse; sed eas fide catholica confiteris, etiamsi in illa tenera ætate de corpore exierint, in damnationem perditionis ituras, nisi Sacramento Mediatoris, qui venit quærere et salvum facere quod perierat, liberentur¹: quære ubi, vel unde vel quando coeperint damnationis meritum habere, si novæ sunt, ita sane ut Deum non facias, nec aliquam naturam, quam non condidit Deus, vel peccati earum vel innocentium damnationis auctorem. Et si inveneris quod te quærere admonui, quod ipse adhuc fateor non inveni, defende quantum potes, atque assere animarum infantium ejusmodi esse novitatem, ut nulla propagatione ducantur; et nobiscum quod inveneris fraterna dilectione communica.

XIV. Si autem non inveneris quare vel quomodo fiant animæ infantium peccatrices, et nihil in se ipsis habentes malitiæ, a quo cogantur ex Adam trahere unde damnentur, cum eas credas non ex illa prima peccatrice propagatas, sed novas atque insontes includi carne peccati; nec sic jam temere in aliam sententiam tua deflectatur assensio, ut eas ex illa una credas propagando traduci: ne forte alius invenire possit quod ipse non possis,

¹ Luc. xix, 10.

aut aliquando invenias quod nunc non potueris. Nam et illi qui animas ex una propagari asserunt, quam Deus primo homini dedit, atque ita eas ex parentibus trahi dicunt, si Tertulliani opinionem sequuntur, profecto eas non spiritus, sed corpora esse contendunt, et corpulentis seminibus exoriri: quo perversius quid dici potest? Neque hoc Tertullianum somniasse mirandum est, qui etiam ipsum creatorem Deum non esse nisi corpus opinatur¹.

XV. Qua dementia repulsa a corde atque ore Christiano quisquis animam sicuti est, non esse corpus, sed spiritum confitetur, et tamen in filios ex parentibus duci, in eo quidem nullis coarctatur angustiis, quod omnes animas, etiam parvulorum, quos Ecclesia non utique in falsam, sed in veram peccatorum remissionem baptizat, vera fides prædicat trahere originale peccatum propria primi hominis voluntate commissum, et in omnes posteros generatione transmissum, sola regeneratione purgandum: sed cum considerari et pertractari cœperit quid dicatur, mirum si ullus sensus comprehendit humanus, quonam modo tanquam lucerna de lucerna accendatur, et sine detrimento alterius alter inde ignis existat, sic anima de anima parentis fiat in prole, vel traducatur in prolem: utrum incorporeum semen animæ, sua quadam occulta et invisibili via seorsum ex patre currat in matrem cum sit conceptus in foemina; an quod est incredibilius, in semine corporis lateat. Cum autem fluunt irrita sine ullis conceptibus semina, utrum semen animæ non simul exeat, an summa celeritate atque atomo temporis unde exierat recurrat, an pereat. Et si perit, quomodo ipsa cujus mortale semen est, immortalis est

¹ Tertull. lib. cont. Praxeam c. 7. Vide Aug. lib. 10. de Genesi ad litt. cap. 25.

anima. An immortalitatem tunc accipit, quando formatur ut vivat, sicut justitiam quando formatur ut sapiat. Et quo pacto eam Deus fingat in homine, etiamsi anima seminaliter trahatur ex anima, sicut fingit in homine corporis membra, quamvis corpus seminaliter trahatur ex corpore. Si enim non etiam spiritualis creatura fingetur a Deo, non scriptum esset, « Qui fingit spiritum » hominis in ipso¹. » Et in eo quod legitur, « Qui finxit » singillatim corda hominum²; » si per corda significatæ sunt animæ, fingi eas posse quis dubitet? sed quæritur utrum ex una anima hominis primi: sicut fingit singillatim facies hominum, ex uno tamen corpore hominis primi.

XVI. Cum hæc atque hujusmodi de hac re multa quærentur, quæ nullo sensu carnis explorari possunt, et a nostra experientia longe remota sunt, atque in abditissimis naturæ finibus latent, non erubescendum est homini confiteri se nescire quod nescit, ne dum se scire mentitur, nunquam scire mereatur. Quis autem negat non unius tantum, sed omnis animæ creatorem Deum atque factorem, nisi qui ejus eloquiis apertissime refragatur? Sine ulla quippe ambiguitate per Prophetam dicit: « Omnem flatum ego feci³; » animas videlicet intelligi volens, quod verba consequentia manifestant. Non itaque unum, quem facto ex terra homini primo inspiravit, sed omnem flatum ipse fecit, ipse adhuc facit. Quæritur tamen utrum omnem flatum ex illo uno flatu, sicut omne corpus hominis ex uno illo corpore, faciat: an vero nova quidem corpora faciat ex uno, animas autem novas ex nihilo. Quis enim congrua suis originibus genera rerum etiam de seminibus facit, nisi qui ipsa semina sine seminibus fecit? Sed ubi res naturaliter obscura

¹ Zach. xii, 1. — ² Psal. xxxii, 15. — ³ Isai. lvii, 16.

nostrum modulum vincit, et aperta divina Scriptura non subvenit, temere hinc aliquid definire humana conjectura præsumit. Secundum vitas autem, quas proprias habere incipiunt, novos homines dicimus nasci, sive anima, sive corpore. At vero secundum originale peccatum veteres nascuntur; ideo baptisate renovantur.

XVII. Aliquid ergo certum de animæ origine nondum in Scripturis canonicis comperi. Nam ii qui novas sine ulla propagine asserunt animas fieri, inter testimonia, quibus id nituntur ostendere, ponunt etiam illa duo, quæ paulo ante commemoravi: « Qui fingit spiritum hominis » in ipso: » et, « Qui finxit singillatim corda hominum, » de quibus vides quemadmodum possit a resistantibus responderi. Utrum enim cum fingit ex alio fingat, an ex nihilo, incertum est. Illud tamen inter cætera testimonium videtur esse præcipuum, quod in libro Salomonis Ecclesiastæ legitur; « Et revertetur pulvis in terram, » sicut erat; et spiritus revertetur ad Deum, qui dedit » eum¹. » Sed facillime respondetur, corpus in terram, de qua factum est primum hominis corpus, et spiritus ad Deum, a quo facta est prima hominis anima. Sicut enim nostrum corpus, inquiunt, quamvis ex primo illo corpore propagatum sit, eo tamen redit unde ipsum primum corpus affectum est: sic anima nostra, quamvis ex illa anima propagata, non ad nihilum, quia immortalis est, sed ad illum redit, a quo ipsa prima anima facta est. Ac per hoc illud quod scriptum est de spiritu cujusque hominis, quod redeat ad Deum, qui dedit eum, non solvit istam obscurissimam quæstionem; quia sive ex illo uno, sive ex nullo alio, Deus utique dedit eum.

XVIII. Itemque illi qui propaginem animarum inconsiderata temeritate defendunt, inter alia testimonia, quæ

¹ Eccle. xii, 7.

suae causæ suffragari arbitrantur, nullum quasi manifestius et expressius pro se possunt putare proferendum, quam id quod in Genesi scriptum est: « Omnes autem » animæ, quæ introierunt cum Jacob in Ægyptum, qui » exierunt de femoribus ejus¹. » Hoc enim velut evidentissimo testimonio possunt credi animæ in filios ex parentibus propagari; quoniam satis aperte dictum videtur, animas etiam de femoribus Jacob, non sola exiisse corpora filiorum. Ut eo modo etiam illud intelligi velint a parte totum, quod dixit Adam, cum illi mulier ejus ostenderetur: « Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de » carne mea². » Non enim dixit: Et anima de anima mea: sed ita fieri potest ut carne nominata utrumque intelligatur, sicut hic animas nominavit, et tamen etiam corpora in filiis intelligi voluit.

XIX. Sed hoc testimonium certe quasi tam clarum atque manifestum enodandæ huic quæstioni non sufficeret, nec si ita legeretur genere fœminino, « Quæ » exierunt de femoribus ejus, ut animas intelligeremus quæ exierunt. Ideo autem non sufficeret, quoniam et animæ nomine corpus solum posse significari, modo quodam locutionis ostenditur, quo significatur per id quod continetur illud quod continet; sicut ait quidam: « Vina » conant³, » cum coronarentur vasa vinaria. Vinum enim continetur, et vas continet. Sicut ergo appellamus ecclesiam basilicam, qua continetur populus qui vere appellatur ecclesia, ut nomine ecclesiæ, id est, populi qui continetur, significemus locum qui continet: ita quod animæ corporibus continentur, intelligi corpora filiorum per nominatas animas possunt. Sic enim melius accipitur etiam illud quod I. ex inquinari dicit eum, qui intraverit

¹ Gen. xlii, 26. — ² Id. ii, 23. — ³ Virg. Æncid. 7.

super animam mortuam¹, hoc est, super defuncti cada-
ver, ut nomine animæ mortuæ, mortuum corpus intelli-
gatur, quod animam continebat; quia et absente populo,
id est, ecclesia, locus tamen ille nihilominus ecclesia
nuncupatur. Hæc responderentur, si, ut dixi, foeminino
genere positum esset; « Quæ exierunt de femoribus Ja-
cob, » id est, quæ animæ. Nunc vero cum masculinum
genus sit positum; id est, « Qui exierunt de femoribus
» Jacob²; » quis non ita intelligere malit, Omnes animæ
eorum, qui exierunt de femoribus ejus, id est, animæ
hominum: ut etiam sic possint intelligi secundum cor-
pus tantummodo exiisse homines de femoribus patris,
quorum erant illæ animæ per quarum numerum intelli-
guntur tot homines.

XX. Vellem autem legere libellum tuum cujus men-
tionem fecisti in litteris tuis, ne forte aliqua ibi testimo-
nia non ambigua posuisti. A me autem cum quæsiisset
amicus mihi charissimus³ et divinarum studiosissimus
Litterarum, quid de hac quæstione sentirem, eique re-
mota verecundia, hinc æstus meos et ignorantiam fassus
essem, scripsit inde longe trans mare ad doctissimum
virum: cui rescripsit ille⁴, ut potius me consuleret, nes-
ciens quod jam fecerat, nec aliquid a me certum ac de-
finitum audire potuerat. Significavit tamen in eadem
brevis Epistola sua, se potius fieri quam propagari animas
credere. Simul etiam admonens animarum propaginem,
(quia ipse in Oriente est) Occidentalem Ecclesiam solere
sentire. Hac ego majore occasione comperta, scripsi ad
eum non brevem librum⁵, consulens eum, et petens ut
prius me doceat, et tunc ad me mittat quos doceam.

XXI. Qui liber meus ut non doctoris sed inquisitoris,

¹ Num. ix, 10, 11. — ² Gen. xlvii, 23. — ³ Marcellinus. — ⁴ Hiero-
nymus sup. epist. 165. — ⁵ Epist. 166.

et potius discere cupientis, apud me legi potest: mitti
vero uspiam non debet, vel cuiquam foras dari, nisi
cum rescripta Domino adjuvante percepero; id quod ille
sentit, promptissime ac libentissime defensurus, si me
docere potuerit, quomodo animæ non ex Adam veniant,
et tamen ex illo justam sortem damnationis inveniant,
nisi ad remissionem peccatorum renascendo perveniant.
Absit enim ut credamus vel animas parvulorum in lavacro
regenerationis falsam accipere peccatorum mundationem,
vel Deum esse, aut aliquam naturam quam non condidit
Deus, illius ex qua mundantur iniquationis auctorem.
Donec ergo aut ille rescribat, aut ego, si Deus voluerit,
aliquo modo discam, si nullam de illa peccatrice originem
ducit, quæ causa sit animæ subeundi originale peccatum,
quod necesse est esse in omnibus parvulis; et quo eam
nec Deus cogit insontem, quia peccandi auctor non est,
nec ulla mali natura, quia non est; nihil tale audeo præ-
dicare.

XXII. Te autem, si libenter vel patienter admittis,
charissime frater, admoneo, ne hæresim novam minus
cautus incurras, quæ antiquissimæ fidei stabilita molitur
fundamenta convellere adversus Dei gratiam disputando,
quam Dominus Christus pusillis et magnis ineffabili boni-
tate largitur: cujus vel auctores, vel certe acerrimi no-
tissimique suasores cum Pelagius et Cœlestius extitissent,
conciliorum episcopalium vigilantia in adjutorio Salva-
toris, qui suam tuetur Ecclesiam, etiam a duobus vene-
rabilibus antistitibus apostolicæ Sedis, papa Innocentio
et papa Zosimo, nisi correcti etiam egerint poenitentiam,
toto christiano orbe damnati sunt. De quibus exempla
recentium litterarum, sive quæ specialiter ad Afros, sive
quæ universaliter ad omnes episcopos de memorata sede
manarunt, ne forte ad vestram sanctitatem nondum per-

venerint, vobis curavimus mitti ab eis fratribus, quibus et has litteras, ut tuæ venerationi dirigerent, dedimus. Hi autem non ideo sunt hæretici, quia dicunt animas originem de illa prima peccatrice non ducere, quod vel aliqua fortasse ratione vera dici potest, vel sine fidei labe nesciri: sed hinc conantur efficere (unde omnino apertissimi hæretici judicantur) animas parvulorum nihil mali ex Adam trahere, quod sit lavacro regenerationis expiandum. Nam Pelagii de hac re argumentatio, quæ inter alia ejus damnabilia etiam litteris apostolicæ Sedis adjuncta est, ita se habet: « Si anima, inquit, ex traduce non est, sed sola caro tantum habet traducem peccati; sola ergo pœnam meretur. Injustum est enim, ut hodie nata anima, non ex massa Adæ, tam antiquum peccatum portet alienum: quia nulla ratione conceditur, ut Deus qui propria peccata dimittit, unum imputet alienum. »

XXIII. Si ergo ita potes animarum asserere sine ulla propagine novitatem, ut ratione justa et a fide catholica non aliena, etiam sic peccato primi hominis ostendantur obnoxia, asserere quod sentis ut potes. Si autem non eas aliter potes a propagatione facere alienas, nisi ut simul facias ab omni peccati vinculo liberas, cohibe te ab hujusmodi disputatione omnimodo. Non est enim falsa etiam in parvulorum baptisate remissio peccatorum, nec verbo tenus dicitur, sed veraciter agitur. Nam ut jam verbis utar, quæ in ipsa Epistola beatissimi antistitis Zosimi (2) leguntur, [Fidelis Dominus in verbis suis, ejusque baptismus re ac verbis, id est, opere, confessione et remissione vera peccatorum, in omni sexu, ætate, conditione generis humani eandem plenitudinem tenet. Nullus enim nisi qui peccati servus est, liber efficitur, nec redemptus dici potest, nisi qui vere per pec-

catum fuerit ante captivus, sicut scriptum est: « Si vos » Filius liberaverit, vere liberi eritis¹. » Per ipsum enim renascimur spiritaliter, per ipsum crucifigimur mundo. Ipsius morte mortis ab Adam omnibus nobis introductæ atque transmissæ universæ animæ illud propagine contractum chirographum rumpitur, in quo nullus omnino natorum, antequam per baptismum liberetur, non tenetur obnoxius.] In his verbis apostolicæ Sedis tam antiqua atque fundata certa et clara est catholica fides ut nefas sit de illa dubitare Christiano.

XXIV. Quoniam ergo morte Christi, non unius aut aliquarum, sed universæ animæ propagine contractum mortis chirographum rumpitur, si potes animas sic alienas a propagine defendere, ut tamen hoc chirographo, quod sola Christi morte rumpendum est, rectissima ratione demonstrantur obstrictæ, nec sua propagine, sed carnis hoc debito juste appareant obligatæ; non solum nemine prohibente defende, verumetiam id nobis quomodo tecum defendere possimus ostende. Si autem aliter non potes quod de animarum novitate sentis, asserere, nisi ut eas dicas peccato primi hominis non teneri; aut per propaginem non suam, sed carnis, auctore Deo, vel nescio qua mali natura, innocentissimas fieri peccatrices: melius origo animæ latet, dum tamen eam non dubitemus Dei esse creaturam quam vel Deus peccati auctor dicatur, vel contra Deum aliena mali natura introducatur, vel baptisma parvulorum irritum ducatur.

XXV. Ut autem et a me tua dilectio de hac quæstione aliquid audiat definitum, non parvi ætimandum, imo præcipue necessarium atque retinendum, quomodolibet se origo habeat animarum, sive ex illa una, sive ex nulla alia propagentur; Mediatoris tamen animarum nullum ex

¹ Joan. viii, 36.